

8. STAN BUDŻETU MIASTA

Gmina Kraków realizuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność w oparciu o treść ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym i innych ustaw określających zasady funkcjonowania samorządu, a także w oparciu o uchwalony przez Radę Miasta budżet.

Uchwalając budżet miasta Krakowa w dniu 27 marca 1991 r. Rada Miasta określiła główne źródła dochodów budżetu miasta Krakowa w oparciu o przyjęte wcześniej uchwały określające stawki podatków i opłat lokalnych. Rada określiła również wszystkie grupy wydatków związane z funkcjonowaniem miasta i pewne zasady realizacji tego budżetu.

Dochody i wydatki budżetu ustalono na poziomie 1.110.691.649 tys. zł. Uchwałą Rady Miasta Krakowa z dnia 10 września 1991 r. zostały zwiększone do kwoty 1.165.552,342 tys. zł z uwagi na wprowadzenie dotacji na finansowanie zadań zleconych miastu z zakresu administracji rządowej.

Głównym źródłem dochodów Miasta były: wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od płac, od wynagrodzeń i wyrównawczego, podatek od nieruchomości, opłaty skarbowe, wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Rok 1991 Gmina rozpoczęła nadwyżką około 78 mld zł., która była różnicą pomiędzy wpływami budżetu 4-ch dzielnic realizowanych w 1990 r. a wydatkami realizowanymi do końca 1990 r. w zakresie budżetów tych dzielnic.

Radzie Miasta kilkakrotnie w ciągu roku przedkładane były projekty zmian budżetu miasta zarówno po stronie dochodów jak i wydatków. Wynikało to przede wszystkim z faktu, iż informacje urzędów skarbowych i Izby Skarbowej wskazywały na niższe niż zakładano wykonanie dochodów przez organy Ministra Finansów.

Skorygowane dochody budżetowe bez dotacji na zadania zlecone wg planu na koniec 1991 r. wynosiły 1.086.013.128 tys. zł i zostały wykonane w 97 %,

Nie wykonanie zaplanowanych dochodów wynikało ze znacznego spadku wpływów z podatku dochodowego i podatku od płac przedsiębiorstw państwowych. Według wstępnych wyliczeń z powodu zaległości podatkowych gmina Kraków nie otrzymała do końca roku około 26 mld zł udziału.

Zaległości w podatku od nieruchomości Huty im. T. Sendzimira spowodowały wykonanie tej pozycji w budżecie miasta tylko w 80,1 % zaplanowanych wpływów. Na koniec roku zaległa kwota z tego tytułu wynosiła 45 mld zł. Wszystkie wykazane na koniec roku 1991 zaległości są regulowane w drodze egzekucji, jak również poprzez stosowanie ich potrąceń z zadłużeń jednostek budżetowych wobec niektórych przedsiębiorstw.

W związku z wnioskami podatników w sprawie przesunięcia terminu płatności bądź rozłożenia na raty podatku od spadku lub darowizn stosowano je, po wnikliwej analizie, w uzasadnionych przypadkach.

Realizacja wydatków była uwarunkowana wykonaniem dochodów.

W pierwszym półroczu 1991 r. regularność wpływu dochodów pozwalała na prawidłowe wykonywanie wydatków. Drugie półrocze było okresem pod tym względem trudniejszym, z uwagi na niższe aniżeli przewidziano dochody oraz realizację faktur za wykonane inwestycje.

Miasto w pierwszej kolejności zaspakaja potrzeby;

- jednostek organizacyjnych gminy realizujących obsługę podstawowych dziedzin życia społecznego w zakresie:

- opieki społecznej, oświaty i wychowania /przedszkola, szkoły podstawowe/ ochrony zdrowia /w tym żłobki/, kultury i sztuki /m. innymi ochrona zabytków, biblioteki, domy kultury/, kultury fizycznej i sportu, turystyki i wypoczynku,

- jednostek organizacyjnych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie miasta w zakresie: komunikacji, oczyszczania i oświetlenia ulic, remontów dróg, utrzymania zieleni i innych.

Skorygowany plan wydatków budżetowych budżetu miasta Krakowa na zadania własne na koniec roku 1991 wynosił 1.029.103.105 tys. zł i wykonany został w 90 %,

Wydatki gminy osiągnęły poziom 992.847.551 tys. zł.

Odstąpiono od zaliczkowego przekazywania środków na inwestycje realizując jedynie zobowiązania za wykonane prace, Wszystkie nowe umowy zawierano wybierając najkorzystniejsze warunki

/przetargi, negocjacje itp./ . Pozwoliło to na utrzymanie prawidłowego poziomu wydatków w stosunku do planu.

Łącznie za środkami, które urzędy skarbowe przekazały w styczniu 1992 r. z tytułu dochodów roku ubiegłego i fakturami niezapłaconymi w grudniu 1991 r., będącymi zobowiązaniami gminy, wykonanie wydatków w stosunku do wykonania dochodów stanowi 98 %.

Po zamknięciu roku 1991 nadwyżka budżetowa miasta wynosi niewiele ponad 81 mld zł.

Z kwoty tej pokryte będą zobowiązania wynikające z płatności ujętych w budżecie 1991 r., pozostała suma winna zasilić dochody budżetu 1992 r.

Mimo bardzo dużych trudności gospodarczych kraju i dużych ograniczeń w funkcjonowaniu samorządu, tegoroczna nadwyżka budżetu miasta jest równa kwocie nadwyżki roku poprzedniego.

Obok zadań własnych gmina realizowała zadania zlecone.

Środki finansowe na wykonanie zadań obligatoryjnie zleconych na podstawie "Ustawy Kompetencyjnej" miasto otrzymywało z Urzędu Wojewódzkiego, natomiast na zadania z zakresu administracji państwowej przyjęte na zasadzie porozumienia z Urzędem Rejonowego.

Wysokość dotacji na wykonanie zadań zleconych wg planu budżetu miasta, po zmianach, została ustalona na kwotę 56.910.023 tys.zł.

Faktycznie dotację zrealizowano w ok.94 %.

Wielkość otrzymanych środków była uwarunkowana możliwościami finansowymi Urzędu Wojewódzkiego, dlatego środki dla miasta przekazywane były nierytmicznie, z reguły po terminie.

Niejasne kryteria przyznawania środków oraz niemożność oprocentowania, czy określenia odsetek od nieterminowego przekazywania tych funduszy stawia samorządy, w tym Kraków, w bardzo niekorzystnej sytuacji.

Istnieje obawa, że nieco zmodyfikowana ustawa o dochodach gmin i zasadach subwencjonowania nie doprowadzi do jednoznaczności i klarowności rozdziału środków finansowych na zadania własne i zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie, środki prawne, które w układzie umów cywilno-prawnych można byłoby wykorzystać są nie adekwatne w sytuacji gminy wykonującej zadania obligatoryjnie zlecone przez administrację rządową,